

1
สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่ 18413 ส.ร.
วันที่ 22 ก.ย. 2558 11.30

ที่ ยธ ๐๕๐๘/๖๐๕๕

กระทรวงยุติธรรม

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ

อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ชั้น ๘

ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่

กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๒๑ กันยายน ๒๕๕๘

เรื่อง รายงานการประชุมระหว่างประเทศเรื่องการบังคับคดีแพ่งในบริบทของการผนวกรวมตัวทางเศรษฐกิจ
ที่เป็นพลวัต

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว (ล) ๑๖๗๑๒ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
๒. เอกสารสรุปผลการประชุมจำนวน ๑ ชุด

ด้วยกรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม ขอเสนอรายงานการประชุมระหว่างประเทศ
เรื่องการบังคับคดีแพ่งในบริบทของการผนวกรวมตัวทางเศรษฐกิจที่เป็นพลวัต มาเพื่อคณะรัฐมนตรีรับทราบ
ความคืบหน้า ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรีกำกับการบริหารราชการกระทรวงยุติธรรมได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าว
เสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

กระทรวงยุติธรรมและกรมบังคับคดีได้ร่วมจัดการประชุมระหว่างประเทศเรื่องการบังคับคดี
แพ่งในบริบทของการผนวกรวมตัวทางเศรษฐกิจที่เป็นพลวัต (International Conference on
Enforcement of Civil Judgment in the Context of Dynamic Regional Economic Integration)
ซึ่งถือว่าเป็นโครงการสำคัญโครงการหนึ่งตามแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวงยุติธรรมในการเตรียมความพร้อม
รองรับประชาคมอาเซียนและสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลเมื่อวันที่ ๒๖ - ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ณ โรงแรม
สุโกศล กรุงเทพฯ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมให้เกียรติเป็นประธานในพิธีเปิดและกรมบังคับคดีได้รับ
มอบหมายให้จัดทำรายงานสรุปผลการประชุม และจัดทำข้อเสนอของกรมบังคับคดีในการเตรียมความพร้อม
กับประเด็นความท้าทายต่างๆที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการประชุมเพื่อนำเรียนปลัดกระทรวงยุติธรรมและ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เพื่อโปรดพิจารณานำเรียนต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดทราบ

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

เป็นเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เนื่องจากการประชุมในครั้งนี้เป็นการประชุมระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน ประเทศคู่เจรจาของประชาคมอาเซียน (จีน ญี่ปุ่น และเกาหลี) ธนาคารโลก และสภาเจ้าพนักงานบังคับคดีระหว่างประเทศ เพื่อพัฒนางานด้านการบังคับคดีแพ่ง ซึ่งเป็นขั้นตอนด้านการบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลง (Enforcing Contracts) ตามตัวชี้วัดของการจัดอันดับความยาก – ง่ายในการประกอบธุรกิจของธนาคารโลก (Ease of Doing Business: EoDB) ของประเทศไทย ซึ่งอันดับดังกล่าวส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศและความเชื่อมั่นของผู้ลงทุน โดยเฉพาะผู้ลงทุนต่างประเทศ และเป็นการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ตามนโยบายรัฐบาล ข้อ ๗ การส่งเสริมบทบาทและการใช้โอกาสในประชาคมอาเซียน

กรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม ในฐานะหนึ่งในหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบด้านการบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลงตามตัวชี้วัดของการจัดอันดับความยาก – ง่ายในการประกอบธุรกิจของธนาคารโลก ได้ร่วมจัดการประชุมดังกล่าวเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ สร้างสัมพันธ์ไมตรีและความร่วมมือระหว่างประเทศ อีกทั้งเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ แนวปฏิบัติที่ดีเลิศ และนำองค์ความรู้ที่ได้รับมาพัฒนาระบบการปฏิบัติงานและการให้บริการประชาชนของกรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม เพื่อเน้นความรวดเร็ว ประหยัด ลดขั้นตอน และเป็นกฎเกณฑ์ที่ทันสมัย (easier, faster, cheaper, and smarter regulation) ตามหลักการของการจัดอันดับความยาก – ง่ายของธนาคารโลก รวมทั้งเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จึงมีความจำเป็นที่ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดทราบรายละเอียดและความคืบหน้าของประเด็นดังกล่าว

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

ประเทศสมาชิกอาเซียนได้กำหนดวันที่จะบรรลุเป้าหมายการเป็นประชาคมอาเซียนในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ จึงจำเป็นต้องมีการสร้างเครือข่ายระหว่างกัน ประชุมหารือเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และรับฟังข้อเสนอแนะเพื่อพิจารณาปรับปรุงพัฒนาระบบการบังคับคดีแพ่งให้ทันสมัยได้รับการยอมรับในระดับสากล และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

๔. สำคัญ ข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย

การประชุมระหว่างประเทศเรื่องการบังคับคดีแพ่งในบริบทของการผนวกรวมตัวทางเศรษฐกิจที่เป็นพลวัตมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

(๑) เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างกันเกี่ยวกับกฎหมาย กฎระเบียบ และระบบการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับคดีแพ่ง

(๒) เพื่อหารือถึงแนวปฏิบัติที่ดีด้านการบังคับคดีแพ่งของประเทศไทยและประเทศคู่เจรจาของอาเซียนร่วมกับหน่วยงานหรือองค์การระหว่างประเทศ ได้แก่ธนาคารโลก และสภาเจ้าพนักงานบังคับคดีระหว่างประเทศ

(๓) เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายด้านการบังคับคดีแพ่งและความสัมพันธ์ที่ระหว่างกันต่อไป

นอกจากนี้ การจัดประชุมยังสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย และขั้นตอนและกระบวนการทำงานให้การบังคับคดีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะเป็นปัจจัยสนับสนุนต่อการ ประเมินตามโครงการความยาก – ย่างในการประกอบธุรกิจของธนาคารโลก

เนื้อหาการประชุมแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ดังนี้

ก. ในวันแรก (วันจันทร์ที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๘) เป็นเวทีวิชาการ โดยมี พลเอกไพบูลย์ คุ่มฉายา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม กรุณาให้เกียรติเป็นประธานในพิธีเปิดและกล่าวสุนทรพจน์ โดยกล่าวถึงเรื่องที่รัฐบาลได้มุ่งเน้นแก้ไขปัญหาค้างชำระหนี้ ส่วนหนึ่งที่ประเทศไทยจำเป็นต้องปฏิรูป คือกระบวนการ ยุติธรรม เรื่องกฎหมายที่เป็นธรรม อำนวยประโยชน์ให้กับการทำธุรกิจ ลดความเหลื่อมล้ำแก่ผู้ด้อยโอกาส ซึ่งปัจจุบันได้ทำการแก้ไขกฎหมายไปหลายฉบับ โดยอาศัยประเทศในอาเซียนเป็นต้นแบบของการศึกษา โดยเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises, SMEs) และได้เน้นย้ำความสำคัญในการพัฒนาบุคลากรให้รองรับการอนุญาโตตุลาการ เนื่องจากการอนุญาโตตุลาการ เป็นประเด็นสำคัญด้านการค้าการลงทุนระหว่างประเทศอีกด้วย และได้รับเกียรติจากวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ จากธนาคารโลก Dr.Heike Gramckow เป็นผู้กล่าวสุนทรพจน์หลัก เรื่อง การบังคับคดีกับหลักนิติธรรม การบังคับคดีที่มีประสิทธิภาพและบทบาทของเจ้าพนักงานบังคับคดีภายใต้โลกาภิวัตน์และการรวมตัว ทางเศรษฐกิจ (Civil Enforcement and the Rule of Law: Effective Enforcement and the Role of Judicial Officer under the Globalization and Economic Integration) กรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม ยังได้รับเกียรติจากวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิจากประเทศไทย สาธารณรัฐเกาหลี มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ มาถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ในหัวข้อเรื่อง (๑) บทบาทของศาล เจ้าพนักงานบังคับคดี และกลไกระงับข้อพิพาทในบริบทของการผนวกรวมตัวทางเศรษฐกิจของภูมิภาค (The Roles of Civil and Commercial Courts and Judicial Officer in the Context of Regional Economic Integration) เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศและสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการลงทุนและธุรกิจจาก ต่างประเทศ (๒) การนำระบบคอมพิวเตอร์และระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการทำงานของศาลและการบังคับ คดี (E-Court and E-Enforcement: Successes and Obstacles) และ (๓) ยุทธศาสตร์การขายทอดตลาด ที่มีประสิทธิภาพ (Strategy for Effective Public Auction: Best Practices in Selected Countries)

ข. ในวันที่สอง (วันอังคารที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๘) เป็นเวทีประชุมหารือของผู้บริหาร ระดับสูงด้านการบังคับคดีแห่งจากประเทศสมาชิกอาเซียนและสาธารณรัฐประชาชนจีน รวมทั้ง สภาเจ้าพนักงานบังคับคดีระหว่างประเทศ และธนาคารโลก โดยมีหัวข้อการประชุม ดังนี้ (๑) รายงานผล การดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค และแนวทางการแก้ไขพัฒนาด้านการบังคับคดีแห่งของประเทศสมาชิกอาเซียน และสาธารณรัฐประชาชนจีน (Country Report) (๒) บทบาทและภารกิจของสภาเจ้าพนักงานบังคับคดี ระหว่างประเทศ และประมวลข้อกำหนดเกี่ยวกับการบังคับคดีโลก (Presentation of the Union International des Huissiers de Justice (UIHJ) and the Global Code of Enforcement) และ (๓) การ หารือเกี่ยวกับประเด็นความร่วมมือระดับภูมิภาคที่น่าจะเป็นไปได้ (Discussion on Possible Areas of Regional Cooperation among ASEAN Member Countries and the People's Republic of China)

การประชุม...

การประชุมในครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมประชุมกว่า ๓๕๐ คน ประกอบด้วยผู้แทนซึ่งเป็นผู้พิพากษา ผู้บริหารด้านการบังคับคดีแพ่ง นักกฎหมายจากสมาชิกกลุ่มประเทศอาเซียน และสาธารณรัฐประชาชนจีน ผู้พิพากษา ผู้บริหารกระทรวงยุติธรรม ผู้บริหารของกรมบังคับคดีทั่วประเทศ ผู้บริหารด้านกระบวนการยุติธรรม ทนายความ นักวิชาการ สถาบันการศึกษา สถาบันการเงิน บริษัทที่ปรึกษากฎหมาย และสื่อมวลชน

ประโยชน์ที่ได้รับ การประชุมระหว่างประเทศเรื่องการบังคับคดีแพ่งในบริบทของการผนวก รวมตัวทางเศรษฐกิจที่เป็นพลวัตร ได้กล่าวถึงประเด็นที่สำคัญต่าง ๆ ดังนี้ ซึ่งสามารถนำไปแก้ไขปรับปรุง กฎหมาย กระบวนการทำงาน และขั้นตอนการทำงานที่เกี่ยวกับการบังคับคดีให้มีประสิทธิภาพและรวดเร็ว ยิ่งขึ้น รวมทั้ง อำนวยความเป็นธรรมให้กับคู่ความและผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย

๑. การบังคับคดีทางแพ่งถือเป็นประเด็นสำคัญประการหนึ่งของการค้าและการลงทุนระหว่าง ประเทศ และการสร้างความเชื่อมั่นของนักลงทุน ซึ่งก่อนที่จะมีการตัดสินใจในการลงทุน นักลงทุนจะทำการ วิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นจากการดำเนินธุรกิจและการดำเนินคดี ดังนั้น จึงต้องพิจารณา โครงสร้างกฎหมาย การฟ้องร้องคดี กลไกการพิจารณาคดีและพิพากษาคดี กลไกการระงับข้อพิพาท และการ บังคับให้เป็นไปตามข้อตกลงและการบังคับคดี รวมทั้งความโปร่งใส หากนักลงทุนมีความมั่นใจหรือเชื่อมั่นต่อ ระบบกฎหมายและการบังคับคดี นักลงทุนจะตัดสินใจทำการลงทุน ด้วยความสำคัญของการบังคับคดีทางแพ่ง ดังกล่าว กรอบการประเมินความยาก – ง่าย ในการประกอบธุรกิจ (Ease of Doing Business) ของ ธนาคารโลก (World Bank) จึงได้กำหนดตัวชี้วัด เรื่องการบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลง (Enforcing Contract) ซึ่งรวมประเด็นการบังคับคดีแพ่งไว้ด้วย ดังนั้น โครงสร้างกฎหมาย ระบบศาล และกระบวนการบังคับคดีทาง แพ่งจำเป็นต้องมีการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ

๒. ปัจจัยที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาการบังคับคดีแพ่งให้มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย

๒.๑ หลักการหรือแนวทางปฏิบัติที่ดี (Best Practices) ที่เป็นสากล ซึ่งสามารถพิจารณา จากหลักการหรือหลักกฎหมายสากล ได้แก่ ประมวลกฎหมายโลกว่าด้วยการบังคับคดี (the Global Code of Enforcement) ของสภาเจ้าพนักงานบังคับคดีระหว่างประเทศ (Union International des Huissiers de Justice, UIHJ) และอนุสัญญาต่าง ๆ เช่น อนุสัญญาในกรอบสหภาพยุโรป และอนุสัญญาเฮกว่าด้วยทางเลือก ของศาล (the Hague Choice of Court Agreements Convention) เป็นต้น และกลไกหรือเครื่องมือการ ประเมินประสิทธิภาพของการดำเนินงานต่าง ๆ เช่น กรอบตัวชี้วัดความยาก – ง่ายในการประกอบธุรกิจของ ธนาคารโลก

๒.๒ การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ประกอบกับการดำเนินงานใน ขั้นตอนต่าง ๆ ทั้งในศาลและกรมบังคับคดี และการพัฒนาการบริหารจัดการคดี (Case Management) ระบบ ขยายทอดตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (e-Auction) ระบบการจ่ายเงินผ่านบัญชีธนาคาร (e-Payment) และการยื่น เอกสารทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Filing) เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และลดขั้นตอนค่าใช้จ่าย สำหรับประชาชน ซึ่งจะเห็นได้จากการที่ประเทศต่าง ๆ รวมทั้งบางประเทศสมาชิกกลุ่มประเทศอาเซียน ได้มี การพัฒนาระบบการดำเนินคดีและ การบังคับคดีทางอิเล็กทรอนิกส์แล้ว การนำระบบคอมพิวเตอร์และระบบ อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการบริหารงานและพิจารณาคดีของศาลและการบังคับคดี เช่น ระบบขยายทอดตลาด อิเล็กทรอนิกส์ (e-Auction) ระบบการจ่ายเงินผ่านบัญชีธนาคาร (e-Payment) และการยื่นเอกสารทาง

อิเล็กทรอนิกส์ (e-Filing) เป็นต้น และการพัฒนามาตรฐานการดำเนินงานและมาตรฐานวิชาชีพด้านการบังคับคดี ถือว่ามีความจำเป็นเป็นอย่างยิ่ง

๓. การเข้าถึงข้อมูลและการเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งสถาบันการเงิน เพื่อให้สามารถทราบถึงสถานะของลูกค้าได้อย่างรวดเร็ว และมีส่วนช่วยในการค้นหาและรวบรวมทรัพย์สินของลูกค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๔. การส่งเสริมกลไกการระงับข้อพิพาททางเลือก (Alternative Dispute Resolution – ADR) ในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ทั้งก่อนและหลังมีคำพิพากษา อนุญาโตตุลาการ และการระงับข้อพิพาททางอิเล็กทรอนิกส์

๕. กลไกการขายทอดตลาดต้องมีประสิทธิภาพ โดยมีปัจจัยที่ควรคำนึงถึง คือ การกำหนดราคาขายที่เหมาะสมและใกล้เคียงกับราคาตลาด บุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการขายทอดตลาดหรือผู้ที่สนใจเข้าร่วม ควรมีจำนวนที่เหมาะสม และเป็นการขายทอดตลาดแบบเปิดกว้าง และมีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบอย่างกว้างขวางและทั่วถึง ความโปร่งใสของกระบวนการขายทอดตลาด เวลาและประสิทธิภาพของการขายทอดตลาด มาตรฐาน และค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ นอกจากนี้ การนำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการขายทอดตลาด (E – Auction/ E - Bidding) จะมีส่วนช่วยสนับสนุนการขายทอดตลาดให้มีความสะดวกและเข้าถึงผู้ที่สนใจมากขึ้น ซึ่งในเรื่องนี้ พลเอกไพบูลย์ คุ้มฉายา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ได้มอบนโยบายในเรื่องนี้ให้กรมบังคับคดีพัฒนาระบบ ขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการ

๖. การประสานความร่วมมือและแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการบังคับคดีในสมาชิกกลุ่มประเทศอาเซียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน และการเสนอให้ที่ประชุมนักกฎหมายอาเซียน (ASEAN Law Forum) ได้พิจารณาประเด็นข้อกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และการบังคับคดีเช่นเดียวกับที่ได้พิจารณาประเด็นข้อกฎหมายเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา นอกจากนี้ การประสานความร่วมมือดังกล่าวอาจครอบคลุมถึงประเทศคู่เจรจาในกรอบหรือภูมิภาคต่าง ๆ อีกด้วย

๗. การเสริมสร้างศักยภาพ (Capacity Building) ให้กับบุคลากรที่ทำหน้าที่ด้านการบังคับคดีอย่างต่อเนื่อง

อนึ่ง ในการประชุมดังกล่าว ได้มีการนำคณะผู้แทนจากสมาชิกกลุ่มประเทศอาเซียน และสาธารณรัฐประชาชนจีน เข้าเยี่ยมชมการดำเนินงานด้านการขายทอดตลาดทรัพย์สิน และศูนย์การให้บริการแบบเบ็ดเสร็จในจุดเดียว (One Stop Service) ของกรมบังคับคดี ณ กรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม ซึ่งคณะผู้แทนที่เข้าร่วมศึกษาดูงานดังกล่าวแสดงความชื่นชมต่อกระบวนการดำเนินงานทั้งสองด้านของกรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม อันมีส่วนช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นและการเผยแพร่ผลการดำเนินงานของกรมบังคับคดีให้เป็นที่ยอมรับของผู้บริหารด้านการบังคับคดีระหว่างประเทศ นอกจากนี้ ผู้บริหารจากสำนักงานบริหารการบังคับคดีแห่งสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ได้ขอให้มีการประชุมร่วมกันกับผู้บริหารของกรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม เพื่อแจ้งความประสงค์ในการขอรับการสนับสนุนความร่วมมือจากประเทศไทย ในการต้อนรับคณะศึกษาดูงาน จากสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามที่จะเดินทางมายังประเทศไทยในปี ๒๕๕๙ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านบังคับคดีให้มีประสิทธิภาพ และเชิญผู้บริหารของกรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม เข้าร่วมการประชุมด้านการบังคับคดีที่จะจัดขึ้น ณ ประเทศเวียดนาม โดยประเทศเวียดนาม

จะได้เชิญผู้เชี่ยวชาญด้านการบังคับคดีแห่งประเทศไทยมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ อุปสรรค ข้อขัดข้อง และการแก้ไขปัญหา รวมถึงเนื้อหาเกี่ยวกับอำนาจในการบังคับคดีแพ่ง อันเป็นผลสืบเนื่องจากการลงนาม บันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านกิจการยุติธรรมและกฎหมาย ระหว่างกระทรวงยุติธรรมแห่งราชอาณาจักรไทยและกระทรวงยุติธรรมแห่งสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ฉบับลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๘ เพื่อมุ่งเน้นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศในมิติด้านกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความร่วมมือทางกฎหมาย อาทิ การแลกเปลี่ยนผู้เชี่ยวชาญ การเผยแพร่ข้อมูลด้านการยุติธรรมและกฎหมาย

๕. รายงานการวิเคราะห์หรือศึกษาตามกฎหมาย มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งใด ๆ

๕.๑ มติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๗ รับทราบผลการจัดอันดับความยาก - ย่ำ ในการประกอบธุรกิจของธนาคารโลก (Ease of Doing Business 2015) และเห็นชอบตามข้อเสนอของ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) โดยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการตามข้อเสนอ แนวทางการดำเนินการพัฒนาประสิทธิภาพการบริการของหน่วยงานภาครัฐเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการ ประกอบธุรกิจของประเทศไทย และมอบหมายให้สำนักงาน ก.พ.ร. ดำเนินการในส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

๕.๒ มติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๘ รับทราบรายงานความคืบหน้า การดำเนินการของกรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม เรื่อง การประเมินผลจัดอันดับความยาก - ย่ำ ในการ ประกอบธุรกิจของธนาคารโลก (Ease of Doing Business 2015) ในส่วนที่เกี่ยวกับด้านการบังคับให้เป็นไป ตามข้อตกลง (Enforcing Contracts) และด้านการแก้ไขปัญหาการล้มละลาย (Resolving Insolvency) และ มอบหมาย ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปพิจารณาดำเนินการต่อไป

๖. ผลกระทบ

ผลการจัดอันดับความยาก - ย่ำ ในการประกอบธุรกิจของธนาคารโลกดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศและความเชื่อมั่นของผู้ลงทุน และเป็นการบูรณาการการทำงาน ร่วมกันของกรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม ศาลยุติธรรม และหน่วยงานของรัฐและเอกชนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ บังคับคดีแพ่ง เช่น กรมที่ดิน ธนาคาร และสถาบันการเงินอื่นๆ เป็นต้น และเมื่อมีการเข้าสู่ประชาคม อาเซียน จะมีการลงทุนและการค้าระหว่างกัน และอาจมีข้อพิพาทและการบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลง ดังนั้น จึงเป็นการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอีกด้วย

๗. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา

๘. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๙. ขอกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

๙.๑ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค ๑ ลักษณะ ๔ การยื่นและส่งคำคู่ความ และเอกสาร

๙.๒ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค ๔ ลักษณะ ๒ การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง

๙.๓ พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔

๑๐. ข้อเสนอของส่วนราชการ

๑๐.๑ เพื่อโปรดทราบถึงผลการจัดประชุมระหว่างประเทศ เรื่องการบังคับคดีแพ่งในบริบทของการผนวกรวมตัวทางเศรษฐกิจที่เป็นพลวัตร เมื่อวันที่ ๒๖ - ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ณ โรงแรมสุโกศล กรุงเทพฯ รายละเอียดปรากฏตามรายงานผลการประชุมระหว่างประเทศเรื่องการบังคับคดีแพ่งในบริบทของการผนวกรวมตัวทางเศรษฐกิจที่เป็นพลวัตร แนบท้ายนี้

๑๐.๒ เพื่อโปรดพิจารณาประเด็นที่กรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม นำผลจากการจัดประชุมระหว่างประเทศ เรื่องการบังคับคดีแพ่งในบริบทของการผนวกรวมตัวทางเศรษฐกิจที่เป็นพลวัตร มาพิจารณาปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานของกรมบังคับคดีให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนี้

(๑) นโยบายการดำเนินงานของกรมบังคับคดีในการร่วมพัฒนาการเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์กับหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ โดยเฉพาะหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจดทะเบียนสิทธิต่างๆ ตามกฎหมาย เช่น กรมที่ดิน กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กรมป่าไม้ กรมธนารักษ์ กรมสรรพากร กรมการปกครอง กรมการขนส่งทางบก และสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง เป็นต้น เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลกันได้อย่างทันที่และรวดเร็ว และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการบังคับคดีได้อย่างเต็มที่ อันเป็นการสอดคล้องกับแผนแม่บท Digital Government ของรัฐบาลในการบูรณาการฐานข้อมูลกลางภาครัฐ และที่สำคัญจะสามารถช่วยให้การสืบค้นหาทรัพย์สินของคู่ความเป็นไปอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ในการเชื่อมโยงฐานข้อมูลกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ จะมีส่วนช่วยในการบังคับหลักประกัน ตามพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจอีกด้วย

นอกจากนั้น กระทรวงยุติธรรมยังมีความเห็นว่า ความร่วมมือในการเชื่อมโยงฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างศาลยุติธรรมและกรมบังคับคดี จะมีส่วนช่วยยกระดับการบังคับคดีให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพรวดเร็วและมีความถูกต้องมากยิ่งขึ้น รวมถึงลดความเสี่ยงกรณีเอกสารรับ-ส่งระหว่างหน่วยงานสูญหาย เนื่องจากสามารถตรวจสอบจากฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์อีกทางหนึ่งได้ โดยเฉพาะข้อมูลที่สำคัญ เช่น ข้อมูลคู่ความ คำฟ้อง คำพิพากษา คำสั่งศาล บัญชีค่าฤชาธรรมเนียมศาล ซึ่งล้วนมีผลต่อการดำเนินกระบวนการของกรมบังคับคดีในชั้นบังคับคดีและการจัดทำบัญชีแสดงรายการรับ - จ่ายเงินแก่ประชาชนผู้มีส่วนได้เสีย ทั้งนี้ ประสิทธิภาพที่ได้รับจากการเชื่อมโยงข้อมูลดังกล่าวจะเป็นผลดีต่อการประเมินการจัดอันดับความยาก - ง่ายในการประกอบธุรกิจ (Ease of Doing Business) ของประเทศไทย ตามโครงการของธนาคารโลกอีกด้วย ในเรื่องการบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลง (Enforcing Contracts) และการแก้ไขปัญหาการล้มละลาย (Resolving Insolvency) ซึ่งนักลงทุนจะนำไปพิจารณาประกอบการตัดสินใจลงทุนด้วย อันจะมีส่วนช่วยเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

(๒) เร่งพัฒนาระบบการขายทอดตลาดของกรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม โดยเพิ่มช่องทางเลือกวิธีการขายทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-Offering) ควบคู่ไปกับการขายทอดตลาดปกติ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ซื้อทรัพย์สินมากยิ่งขึ้น เพิ่มจำนวนผู้ซื้อทรัพย์สิน ช่วยลดค่าใช้จ่าย และลดเวลาเดินทาง รวมทั้งพัฒนา

ไปสู่การขายทอดตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (E-Auction) อย่างเต็มรูปแบบต่อไปในอนาคต ซึ่งในเรื่องนี้ พลเอกไพบูลย์ คุ่มฉายา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ได้มอบนโยบายให้กรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม ดำเนินการพัฒนา ระบบดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ และกรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม ได้พิจารณาดำเนินการ กำหนดรูปแบบและทดลองจัดทำระบบการประมูลขายทอดตลาดทรัพย์สินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ และหารือ กับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม เห็นว่า เพื่อให้การดำเนินการพัฒนาดังกล่าวมีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เห็นควรให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยสำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) และสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) พิจารณา ให้ความสำคัญของกระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง และพิจารณาความเป็นไปได้ในการสนับสนุนการพัฒนาระบบ ศาลอิเล็กทรอนิกส์และการบังคับคดีอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจะสอดคล้องกับการเดินหน้านโยบายเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) เพื่อให้ประเทศไทยก้าวสู่ความทันสมัย รวมถึงพิจารณาให้ความร่วมมือและการสนับสนุน ด้านผู้เชี่ยวชาญ การวางแผนดำเนินการและการบริหารจัดการระบบ นอกจากนี้ เห็นควรให้สำนักงานงบประมาณ ให้การสนับสนุนงบประมาณแก่การดำเนินงานในเรื่องนี้ด้วย

การดำเนินงานดังกล่าว จะมีผลโดยตรงต่อการประเมินการจัดลำดับความยาก-ง่ายในการ ประกอบธุรกิจ (Ease of Doing Business) ของประเทศไทย ตามโครงการของธนาคารโลกอีกด้วย และ สอดคล้องกับนโยบาย Digital Economy ของรัฐบาล

ตัวอย่างประเทศในประชาคมอาเซียน และเอเชียที่นำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ใน กระบวนการยุติธรรมทางแพ่งทั้งในกระบวนการของศาล และกระบวนการบังคับคดี เช่น สิงคโปร์ มาเลเซีย ญี่ปุ่น จีน และสาธารณรัฐเกาหลี เป็นต้น ทำให้ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีลดลง ลดปริมาณการใช้ทรัพยากร ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน และมีความสะดวกรวดเร็ว เนื่องจากสามารถดำเนินการได้ ณ ที่ทำการของตน โดย ไม่จำกัดตามเวลาราชการ ความสำเร็จของประเทศดังกล่าว ส่งผลต่อการจัดอันดับความยาก - ง่ายในการ ประกอบธุรกิจที่จัดทำโดยธนาคารโลกให้อยู่ในลำดับที่ดีขึ้น เช่น สิงคโปร์ได้รับการจัดเป็นอันดับ ๑ ในการ บังคับให้เป็นไปตามข้อตกลง อีกทั้งยังสร้างแรงจูงใจในการลงทุน ส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของ ประเทศ ซึ่งประเทศไทยสามารถศึกษาเรียนรู้และนำมาเป็นแบบอย่างในการพัฒนางานได้

(๓) ให้การสนับสนุนให้มีการจัดประชุมและเข้าร่วมการประชุมระหว่างประเทศด้านการ บังคับคดีอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การที่ไทยได้รับเลือกให้เป็นเจ้าภาพในการจัดประชุมสภา เจ้าพนักงานบังคับคดีโลก ครั้งที่ ๒๓ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศทั้งระดับทวิภาคีและพหุภาคี รวมทั้งประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการปฏิบัติที่เป็นเลิศ ของประเทศต่างๆ และนำมาวางแผนประยุกต์ใช้ในการพัฒนางานด้านการบังคับคดีของประเทศไทยให้มี มาตรฐานสากลและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เนื่องจากกลไกการบังคับคดีที่มีประสิทธิภาพถือเป็นปัจจัยสำคัญ ประการหนึ่งที่จะเสริมสร้างความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจของนักลงทุนระหว่างประเทศในการตัดสินใจเข้ามา ลงทุนในประเทศ และยังมีส่วนช่วยส่งเสริมการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียนและ นานาประเทศอีกด้วย

นอกจากนี้ ในกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน เห็นควรให้ กระทรวงการต่างประเทศพิจารณาสนับสนุนประเด็นความจำเป็นในการให้ความร่วมมือระหว่างกันด้านการ

บังคับคดีแพ่งและการบังคับคดีล้มละลาย เป็นหัวข้อการพิจารณาในกรอบความร่วมมือด้านต่าง ๆ รวมทั้งด้านกฎหมายของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และกรอบอื่น ๆ เช่น ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในเอเชีย - แปซิฟิก (เอเปค) เป็นต้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พลเอก

พ. เฉลิม

(ไพบุลย์ คุ่มฉายา)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

กองพัฒนาระบบการบังคับคดี

และประเมินราคาทรัพย์สิน กรมบังคับคดี

โทร. ๐-๒๘๘๗-๕๑๕๕

โทรสาร ๐-๒๘๘๗-๕๐๒๑